

11. SINIF TARİH DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · ÖĞRENCİ KÂĞIDI

Senaryo 2 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

ADI SOYADI

SINIFI / NO

PUAN

Açıklama: Bu sınav 7 sorudan oluşmaktadır. Süre 40 dakikadır. Her sorunun puanı yanında yazılıdır. Cevaplarınızı ilgili alana, işlemlerinizi ve gerekçelerinizi göstererek yazınız.

- TAR.11.1.1 Osmanlı Devleti'nin 1683-1789 yılları arasındaki siyasi ve askerî mücadelelerini sonuçları açısından değerlendirebilme
- TAR.11.1.2 Lale Devri'nde Osmanlı devlet ve toplum hayatında meydana gelen değişimi tarihsel bağlamı içerisinde yorumlayabilme
- TAR.11.1.3 1755 Lizbon ve 1766 İstanbul depremlerini ortaya çıkardığı etkiler bakımından karşılaştırabilme

1.

20 puan

1711'de Prut kıyısında Rus ordusu ve Çar I. Petro, Osmanlı ordusu tarafından kuşatılmıştır. Yapılan Prut Antlaşması ile Azak, Osmanlı Devleti'ne geri verilmiştir. Bu antlaşma hakkında iki tarihçinin (kurgusal) görüşleri şöyledir:

Tarihçi A: "Prut, Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya karşı kazandığı önemli bir başarıdır."

Tarihçi B: "Prut'ta büyük bir fırsat kaçırılmıştır."

a) Tarihçi A'nın görüşünü destekleyen bir kanıt yazınız.

(5 p)

b) Tarihçi B'nin görüşünü sonraki Osmanlı-Rus ilişkileriyle gerekçelendiriniz.

(7 p)

c) Prut Antlaşması'nın sonuçlarını kısa vade ve uzun vade bakımından değerlendirerek hangi görüşe daha yakın olduğunuzu açıklayınız.

(8 p)

2.

15 puan

Aşağıda 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nı sona erdiren antlaşmanın bazı maddeleri sadeleştirilerek verilmiştir.

Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) · Bazı maddeler (sadeleştirilmiştir)

I. Kırım bağımsız olacak; Osmanlı padişahı, halife sıfatıyla Kırım Müslümanlarının dinî lideri sayılacak.

II. Rusya, İstanbul'da bir Ortodoks kilisesi yapabilecek ve Osmanlı ülkesindeki Ortodokslarla ilgili konularda girişimde bulunabilecek.

III. Rus ticaret gemileri Boğazlardan geçebilecek; Rusya istediği yerlerde konsolosluk açabilecek.

IV. Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecek.

a) Hangi maddenin Rusya'ya, Osmanlı Devleti'nin kendi tebaası üzerinden iç işlerine karışma fırsatı verdiğini belirleyip gerekçesini açıklayınız. (6 p)

b) Kırım 1783'te Rusya topraklarına katılmıştır. Buna göre I. maddenin uzun vadeli sonucunu değerlendiriniz. (7 p)

c) IV. maddenin Osmanlı maliyesi açısından önemini yazınız. (2 p)

3.

10 puan

Aybüke'nin hazırladığı tanıtım kartı:

Yirmisekiz Mehmed Çelebi: 1720'de geçici elçi olarak Paris'e gönderildi. Fransa'da gördüğü saray, bahçe, gözlemevi ve tiyatroları yazdığı sefaretnamede anlattı. Dönüşünde gözlemlerini devlet adamlarına aktardı.

a) Osmanlı Devleti'nin bu dönemde Avrupa'ya geçici elçiler göndermesinin nedenini tarihsel bağlamıyla açıklayınız. (5 p)

b) Sefaretnamenin Lale Devri'ndeki değişime nasıl yansımış olabileceğini bir örnekle yorumlayınız. (5 p)

4.

15 puan

Aşağıda Lale Devri'nde yaşamış iki kurgusal kişinin sözleri verilmiştir:

Saray çevresinden bir şair: “Kâğıthane’de yeni köşkler yapıldı; lale bahçelerinde şiirler okunuyor, akşamları helva sohbetleri düzenleniyor.”

Galata’da bir hamal: “Ekmek pahalandı, vergiler arttı. Köşklerdeki eğlencelerden bize düşen bir şey yok. Üstelik İran cephesinden kötü haberler geliyor.”

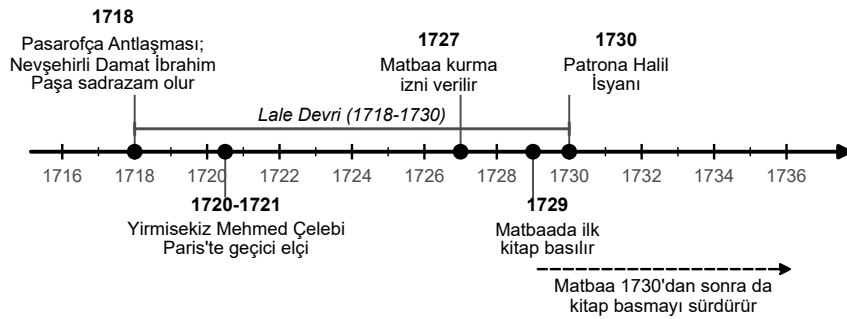
- a) İki kişinin sözlerinden yararlanarak Lale Devri’ndeki değişimin toplumun hangi kesimiyle sınırlı kaldığını yorumlayınız. (7 p)

- b) Sözlerdeki bilgileri 1730 Patrona Halil İsyanı’nın nedenleriyle ilişkilendiriniz. (8 p)

5.

15 puan

Zaman çizelgesinde Lale Devri’ne ait bazı gelişmeler verilmiştir.

- a) Çizelgeden yararlanarak Lale Devri’nin başlamasını ve sona ermesini sağlayan siyasi gelişmeleri açıklayınız. (6 p)

- b) Ömer, “Lale Devri’nde başlayan yenilikler 1730’da tamamen ortadan kalkmıştır.” diyor. Bu yargıyı çizelgeden ve bildiklerinizden yararlanarak değerlendiriniz. (9 p)

6.

15 puan

Lizbon: Depremden sonra yönetim, ülkedeki kilise bölgelerine soru listeleri gönderdi. Rahiplerden sarsıntının ne kadar sürdüğü, kaç artçı sarsıntı olduğu, denizin ve kuyuların nasıl davrandığı, hangi binaların yıkıldığı gibi sorulara cevap vermeleri istendi.

İstanbul: Depremden sonra hasar gören yapıların durumu ve onarım giderleri devlet ve vakıf kayıtlarına geçirildi. Bugün araştırmacılar bu kayıtları, depremin şehrin hangi bölgelerinde ne kadar hasar verdiğini anlamak için kullanmaktadır.

a) Lizbon'da soru listesi gönderilmesinin bilimsel önemini açıklayınız.

(7 p)

b) İki şehirde tutulan kayıtları amaçları ve bugünkü bilimsel değerleri bakımından karşılaştırınız.

(8 p)

7.

10 puan

Aşağıda iki depremi yaşamış kurgusal kişilerin anlatımları verilmiştir:

Lizbon'da bir tüccar (1755): “Sarsıntıdan sonra limanda dev dalgalar yükseldi, ardından şehirde günlerce süren yangınlar çıktı. Depremden kurtulanların çoğu da evini ve malını kaybetti.”

İstanbul'da bir esnaf (1766): “Çarşıdaki dükkânım çatladı, birçok cami ve han hasar gördü. Padişahın emriyle onarım başladı; biz de ustalara taş taşıyarak para kazanıyoruz.”

a) Anlatımlara göre iki depremin halkın yaşamına ortak bir etkisini yazınız.

(4 p)

b) Anlatımlardan yararlanarak iki deprem arasındaki bir farklılığı açıklayınız.

(6 p)